Кнјаз АСЛАН
баш мүәллим

ШӘХСИЈЈӘТИН ФОРМАЛАШМАСЫНДА НИЗАМИ КӘНҸӘВИ ИРСИНИН РОЛУ

Доғма Азәрбајҹанымызын узун илләр боју һәсрәтиндә олду- ғу, ганлы-гадалы мәһрумијјәтләрлә долу мүбаризәләр нәтиҹә- синдә говушдуғу милли мүстәгиллик шәраитиндә классик сөз усталарымызын бәнзәрсиз јарадыҹылыгларынын һәртәрәфли арашдырылмасы вә доғру-дүзкүн тәблиғ едилмәси күнүмүзүн ән ваҹиб мәсәләләриндәндир. Инди елә бир имкан јаранмышдыр ки, милли әдәбијјатымызын инкишафында вә үмумбәшәри мә- дәнијјәтә говушмасында өлчүјәкәлмәз хидмәтләр көстәрмиш даһи сәнәткарларымызын - мүтәфәккирләримизин әсәрләрини һәр ҹүр јад идеолокијадан, совет дөврүнүн марксизм-ленинизм методолокијасындан, социализм реализминдән, коммунист пар- тијалылығы принсипиндән тамамилә узаг олан милли вә бәшә- ри дәјәрләр зәмининдә тәдгиг етмәк вә сәрбәст фикир сөјләмәк мүмкүндүр.

Азәрбајҹан әдәбијјатынын көркәмли сималары өз әсәрлә- риндә сөз, китаб вә мүталиә илә бағлы гијмәтли фикирләр сөј- ләмиш, онлары инсанын мә'нәви инкишафынын әсас тәрбијә амилләри кими јүксәк дәјәрләндирмишләр. Тәәссүф ки, истәр классик, истәрсә дә мүасир шаир вә јазычыларымызын китаб, китабхана вә мүталиә мәсәләләри илә бағлы фикир вә мүлаһи- зәләри индијә гәдәр әһатәли шәкилдә өјрәнилмәмиш, ајрыҹа елми-тәдгигат мөвзусуна чеврилмәмиш, јалныз мүхтәлиф елми- тәдгигат әсәрләриндән, ајры-ајры алим вә мүтәхәссисләрин бу вә ја дикәр мөвзуја һәср олунмуш арашдырмаларында һәмин са- һәјә дә өтәри нәзәр салынмышдыр. Һалбуки Азәрбајҹан әдәбиј-

јаты классикләриндән һәр биринин сөз, китаб, мүталиә вә китабхана проблемләринә даир сөјләдикләри фикирләр башга елмләрлә јанашы, мәдәнијјәтшүнаслығын вә китабханашүнаслығын да диггәт мәркәзиндә дајанмалыдыр. Бу, һәм шаир вә јазычыларымызын мәдәнијјәтин ајрылмаз тәркиб һиссәси олан китаба вә китабханаја мүнасибәтинин ајдынлашдырылмасы бахымындан, һәм мүхтәлиф охуҹу груплары арасында хүсусилә ушаг, јенијетмә вә кәнҹләрдә китаба вә мүталиәјә һәвәс вә мараг ојатмаг бахымындан, һәм дә бүтөвлүкдә һәмин әдәби симанын јарадыҹылығынын һәртәрәфли өјрәнилмәси, үмумиләшдирилмәси вә арашдырылмасы ҹәһәтиндән чох фајдалы олар.

Дүнја, Шәрг вә Азәрбајҹан мәдәнијјәти вә әдәбијјаты тарихиндә өзүнә әбәди вә парлаг јер газанан, поетик сөз сәнәтинин ән уҹа зирвәсини фәтһ едән даһи шаир, көркәмли мүтәфәккир, мисилсиз философ, универсал алим Низами Кәнҹәвинин гүдрәтли әдәби-бәдии ирси бу мә'нада олдугҹа гијмәтлидир вә һәлә бундан сонра һәртәрәфли, чохшахәли елми тәдгигата ҹәлб олунмалыдыр.

Белә ки, халгымызын кәркин күнләр кечирдији, аҹыг вә кизли дүшмәнләрлә гаршылашдығы, һијләкәр вә фитнәкар јағыларла үз-үзә кәлдији, һагла наһаггын әдаләт тәрәзисиндә чәкилмәдији бир заманда бөјүк Низамијә, онун бәнзәрсиз јарадыҹылығына мараг ганунаујғун вә мәгсәдјөнлү сәчијјә дашыјыр. Халгымызын кечмишинә, Вәтәнимизин тарихинә јени бахышымызын, милли ән'әнәләримизә гајыдышымызын чәтин, мүрәккәб, лакин шәрәфли јолу мәһз Дәдә Горгудлуғумуза, Низамилијимизә, Фүзулилијимизә, Нәсимилијимизә, Короғлулуғумуза, Бабәклијимизә, Әләскәрлијимизә, Вурғунлуғумуза, Шәһријарлығымыза ... гајыдышымыздан кечмәлидир. Кәнҹ нәслин елә бу руһда тәрбијә олунмасы кәләҹәјимизә, сабаһымыза инамла, үмидлә бахмаға әсаслы зәмин јарада биләр.

Низами Кәнҹәвинин бәшәри јарадыҹылығы бу күнүн идеаллары илә там сәсләшән мисилсиз ирсдир. Онлары бирҹә-бирҹә ачмаг, улу Низамимизә бу күнүн тәләбләри сәвијјәсиндән јанашмаг елмимизин вә алимләримизин тә'хирәсалынмаз вәзифәләриндәндир.

Әлбәттә, даһи Низаминин зәнкин һәјаты, сәнәт мө'ҹүзәләри ону мәһдуд бир елм чәрчивәсиндән чыхарыр, үмумиликдә бүтүн елмләрин фајдалана биләҹәји кениш тәдгигат објектинә чевирир.

Әсрләрин күрәјини јерә вуруб дөврүмүзә гәдәр кәлән вә бә-

әбәди мөвге газанан, тәкрар-
шәријјәт тарихиндә өзүнәмәхсус
тәкрар охунуб тәдгиг едилән Низами сәнәти Азәрбајҹан ичти-
маи-бәдии фикринин инкишафында јени, сон дәрәҹә орижинал
бир мәрһәлә тәшкил едир. Низами әсәрләри дүнја ше'р хәзинә-
синин надир инҹиләриндәндир. Өз поетик кәшфләри илә Јахын
вә Орта Шәрг әдәбиjјатынын сонракы инкишаф јолларыны
ишыгландырмыш Низами бу күн дә бизим мә'нәви мүасиримиз
кими јашајыр, охунур вә севилир.

Низами ирсинин әзәмәти вә естетик гүдрәти бурада јүксәк
бәдии шәкилдә өз әксини тапмыш нәҹиб арзу вә мејлләрин пар-
лаг ифадәсиндәдир. Низами ше'ри инсанлыға үлви мәһәббәт,
зәһмәтә һөрмәт, һагсызлыға кин вә нифрәт, хејирхаһлыға сәда-
гәт, һәр ишдә әдаләт һисс вә дујғулары ашылајыр, нәсилләри
јүксәк идеаллар уғрунда мүбаризәјә, јенилмәз гәһрәманлыға сөвг
едир. Низами сәнәтинин өлмәзлик сирри дә мәһз бундадыр.

Низами "Хәмсә"си шаһ әсәрләр топлусудур. Бу топлу охуҹу-
ларын мә'нәви аләмини зәнкинләшдирир, дүнјакөрүшүнү ке-
нишләндирир, бәдии-естетик зөвгүнү формалашдырыр. Низами
гәһрәманлары мәрдлик, нәҹиблик, вәтәнпәрвәрлик, мүбаризлик,
икидлик, әмәксевәрлик, һәјат ешги илә јашајыб-јаратмаг, тәмиз
үрәклә севиб-севилмәк, бир сөзлә, ән көзәл бәшәри сифәтләрә
јијәләнмәк арзусу илә ганадланырлар.

Бир сөзлә, Низами шәхсиjјәтинин бүтөвлүјү вә Низами әсәр-
ләринин камиллији кәнҹ нәслин бәдии зөвгүнүн формалашмасы
үчүн зәнкин материал мәнбәјидир вә ајрыҹа араншдырылмаға ла-
јигдир.

Тәсадүфи дејилдир ки, Низаминин "Хәмсә"си бир чох алим-
ләр тәрәфиндән тәрбијәви-дидактик әсәрләр кими гијмәтләнди-
рилир. Әлбәттә, бурада данылмаз бир һәгигәт вардыр. Тәдгигат-
чыларын фикринҹә, Низаминин мә'нәви-әхлаги тәрбијәјә даир
фикирләри илк әсәри "Сирләр хәзинәси"ндән сон әсәри "Ис-
кәндәрнамә"јә доғру инкишаф етмиш вә тәкмилләшмишдир.
Низаминин нәсиһәтамиз вә ибрәтамиз фикирләриндә доғрулуг,
јолдашлыг, сәмимиjјәт, әдаләтлилик, хејирхаһлыг, зәһмәткеш-
лилик, һәм'рәјлик, тәвазөкарлыг кими инсана мәхсус ән јахшы
сифәтләр тәблиғ едилмәклә јанашы, аҹкөзлүк, тамаһкарлыг,
тәнбәллик, түфејлилик, зүлмкарлыг, пахыллыг, ловғалыг вә с.
кими мәнфи хүсусиjјәтләр писләнир. Шаирин јарадыҹылығын-
да хејир гүввәләрә мүсбәт мүнасибәт нә гәдәр күҹлүдүрсә, шәр
гүввәләрә гаршы мәнфи мүнасибәт бир о гәдәр гүввәтлидир. Бу
сәнәт дүһасынын әсәрләри билик, илһам, естетик зөвг вә бәдии

тәрбијә мәнбәјидир. Низами јарадыҹылығы ајрыҹа бир универ-ситетдир. Белә бир университет Низами кими өз дөврүнүн бүтүн елмләринә - дил, әдәбиjјат, тарих, фәлсәфә, поетика, астрономија, мусиги, тәбабәт, тәбиәтшүнаслыг, илаһиjјат, ҹоғрафија вә с. елмләрә дәриндән-дәринә бәләд олан, антик дүнја мәдәниjјәти һаггында јазылмыш сајсыз-һесабсыз әсәрләри охујуб мәнимсәјән бөјүк шәхсиjјәтин зәнкин мә'нәви дүнјасындан сораг верир. Низами университети мараглы вә һејрәтамиз бир сәрки, мүталиәсинә инсан өмрү чатмајан мисилсиз бир китабханадыр. Бу сәрки, бу китабхана күндән-күнә, ајдан-аја, илдән-илә, әсрдән-әсрә даһа да зәнкинләшир.[3]

Бөјүк Низамијә һәлә өз сағлығында дүнја шөһрәти газандырмыш "Хәмсә" XII әсрдә Азәрбајҹан китабыны елә әлчатмаз бир зирвәјә галдырмышды ки, дүнјанын бүтүн көркәмли алимләри, философлары вә шаирләри она һәсәд апарырдылар. Даһи сәнәткарын өзү дә мүдрик сөзә, һикмәтли кәламлары топлајыб нәсилдән нәслә чатдыран китаба, бу китаблары горујан, сахлајан, охуҹуларын истифадәсинә верән китабханаја һөрмәт вә еһтирамыны дәфәләрлә билдирмиш, онларын әһәмиjјәтини јүксәк гијмәтләндирмишдир. Шаир һаглы олараг јазыр ки, јахшы китабын һәр мисрасы онун мүәллифини танытдырар, әсрләрлә јашамасына зәмин јарадар:

Ше'ри охунанда бу Низаминин,
Өзү дә һәр сөздә көрүнәр јәгин;
Кизләниб өзүнү вермәзми нишан,
Сәнә һәр бејтиндә бир сирр данышан?
Јүз ил сонра сорсан: "Бәс о һардадыр?"
Һәр бејти сәсләнәр! "Бурда, бурдадыр!"[7]

Низами бүтүн инсанларын тәрбијә едилмәсини мүмкүн сајыр вә онун тәрбијәсиндә мүһитин тә'сирини гәбул едир. Мәсәлән, идеал гәһрәман Искәндәрин тәкмилләшмәси дә мәһз бу јолла мүмкүн олур. Низами инсаны әмәјә гатлашмаға, ону севмәјә чағырыр. Шаир һәшәратлар аләминдә ики ҹүр ары: бири бал верән, икинҹиси исә бал јејән олдуғуну хатырламагла буну ҹәмиjјәтә тәтбиг едир. Зәһмәтлә мәһсул әлдә едән инсанлары бал верән арыја, мүфтәхорлары исә оғру арыја бәнзәтмәклә ҹәмиjјәтдә бунлары бир-бириндән фәргли сурәтдә гијмәтләндирмәји лазым билир.

Низами сонунчу бөјүк әсәри олан "Искәндәрнамә"дә өзүнүн бүтүн ағыллы фикирләри илә охучулары һејран едир. Бу әсәр демәк олар ки, шаирин ағыл китабыдыр. Хүсусилә, шаирин бу әсәри кәнчләр үчүн бир нөв өјүд вә вәсијјәт китабыдыр. Мүтәфәккир бу әсәриндә өз һәјат тәчрүбәсинә јекун вурур. Буна көрәдир ки, шаир бу әсәринә хүсуси әһәмијјәт верир. "Искәндәрнамә"нин китабын башга китаблардан үстүнлүјү һаггында јазыр, һәм дә елә бил ки, индики дөврүн ән бөјүк бир китаб тәблиғатчысы кими китабын диггәтлә охунмасыны охучулардан хаһиш едир. Низами бу китабын инсан сәадәти үчүн хидмәт едәчәјинә үмид бәсләјир.

Низами поезијаны сөзүн јүксәк мә'насында јени нәслин тәрбијә васитәсинә, һәјатда сәадәт үчүн гүдрәтли мүбаризә силаһына чевирмишдир.

Низами кәнч нәслин тә'лим-тәрбијәсинә, онун чәмијјәтдәки ролуна вә вәзифәләринә хүсуси әһәмијјәт вермишдир. Охумаг, өјрәнмәк, елмләрә вә биликләрә јијәләнмәк Низамијә көрә һәр кәнчин биринчи дәрәчәли вә зәрури вәзифәси олмалыдыр. Бөјүк мүтәфәккир алим елми һәр шејә гадир олан бир гүввә кими гијмәтләндирир. Һәм дә јалныз бу јолла, јә'ни биликләрә јијәләнмәклә чәмијјәтә даһа артыг хидмәт етмәк имканына малик олдуғуну сөјләјир.

Тамамилә тәбии олараг Низаминин әсәрләринин гәһрәманлары да китаба һөрмәт едән, китабхананы јүксәк дәјәрләндирән, мәшһур шаир, алим вә философларын китабларыны мүталиә едән шәхсијјәтләрдир. Бу бахымдан Искәндәр сурәти диггәти даһа чох чәлб едир.

Мараглыдыр ки, һәмишә танынмыш алимләрин әһатәсиндә олан, мүталиәјә чидди фикир верән Искәндәр узаг сәфәрләрә чыхаркән белә өзү илә китаблар апарыр, ишғал етдији өлкәләрдән гијмәтли китаблары топлајыб кәтирир, онлары тәрчүмә етдирир, јени китабханаларын јарадылмасына хүсуси диггәт јетирир. Бу чәһәтдән Искәндәрин Ирандан Рума гајыдаркән китаблар апармасыны Низами белә тәсвир едир:

Искәндәр ағлыјла төкдү бир тәдбир,
Әмр етди: Тез кәлсин, атлансын вәзир.
Орда китабхана варса нә гәдәр,
Ишарә еләди, тез кәтирсинләр.
Һәр чешид елмдән дәјәрли сөзләр,
Һәр инчә һикмәтдән ачды бир дәфтәр.

Јунана кәндәрди тәрчүман илә
Чевирсин бир дилдән башга бир дилә.[10]

"Хосров вә Ширин" поемасында исә охујуруг:

Мә'лум һекајәтдир бу "Хосров - Ширин",
Дастан јохдур, анчаг бу гәдәр ширин,
Руһу охшаса да бу көзәл дастан,
Пәрдәдә галмышды бу кәлин чохдан.
Танытан јохду бу көзәл алмасы,
Бәрдәдә вар иди бир әлјазмасы.
О өлкәнин гәдим тарихләриндән,
Бу дастаны тамам өјрәнмишәм мән.[7]

Низаминин бу мисралары бизә ики нәтичә чыхармаға әсас верир. Биринчиси, Бәрдә һәмин дөврдә хејли инкишаф етмиш, мәдәни һәјаты илә мәшһурлашмыш, зәнкин китаб сәрвәтинә малик олмушдур. Икинчиси, шаирин өзүнүн мүталиә даирәси чох кениш олмуш вә о, һәр бир әсәрини јазаркән хејли ахтарышлар апармыш, бир фикир көтүрмәк үчүн јүзләрлә китаб охумушдур.

Үмумијјәтлә, бу бөјүк мүтәфәккирин әсәрләринин дериндән өјрәнилмәси, тәһлили вә арашдырылмасы тәсдигләјир ки, Низами дөврүнүн бүтүн елмләринә — дил, әдәбијјат, тәбиәтшүнаслыг, тарих, фәлсәфә, поетика, астрономија, чоғрафија, илаһијјат, мусиги, тәбабәт вә с. кими бәшәри елмләрә дәриндән бәләд олмуш, антик дүнја мәдәнијјәти һаггында јазылмыш сајсыз-һесабсыз әсәрләри диггәтлә охумуш, кениш дүнјакөрүшә вә күчлү мәнтигә малик бир шәхсијјәт кими бөјүк һөрмәт газанмышдыр. Низами өз дөврүндә ондан әсрләрлә габаг јазылмыш китаблары охудуғуну, мүталиә етдијини һәвәслә охучулара, кәләчәк нәслә чатдырыр. О јаздығы әсәрләрин һәр бир һадисәсини һәјатла бағлајыр:

Дејирләр о дәстә бир ағач олду,
Бүтүн будаглары нарларла долу.
Низами көрмәмиш олса да ону,
Сөјләјир китабдан охудуғуну.

Әсәрләринин үчүндә - "Хосров вә Ширин", "Лејли вә Мәч-

нун" вә "Једди көзәл" поемаларында оғлу Мәһәммәдә нәсиһәт верән Низаминин ән јүксәк идеалы инсанлыға, мәдәнијјәтә хидмәт етмәк, өз дүһасы илә инсанлара хошбәхтлик јолуну көстәрмәкдир. Инилдәјән, феодал-патриархал мүһитин гаранлығында нәзәрләрини узаг кәләчәјә дикән сәнәткарын нәсиһәтләри тәкчә Мәһәммәд үчүн јох, бүтүн кәләчәк нәсилләр үчүндүр.

Әлбәттә, кәнчләрин бәдии зөвгүнүн инкишаф етдирилмәсиндә, онларын физики камиллији, мә'нәви зәнкинлији вә әхлаги сафлығы аһәнкдар сурәтдә өзүндә бирләшдирән һәртәрәфли инкишаф етмиш шәхсијјәт кими формалашмасында кәнчләр китабханаларынын үзәринә дә бөјүк вәзифәләр дүшүр. Кәнчләр китабханалары өзләринин күндәлик фәалијјәтләри илә кәнч нәслин бәдии-естетик зөвгүнү, дүнјакөрүшүнү вә әхлаги кејфијјәтләрини инкишаф етдирир, онларда јүксәк һиссләрин ашыланмасына һәмишә гајғы көстәририрләр.

Ч.Чаббарлы адына Республика Кәнчләр Китабханасынын фәалијјәти бү чәһәтдән тәгдирәлајигдир. Лакин бизи конкрет олараг Низами ирсинин тәблиғи марагландырдығындан китабхананын бу саһәдәки ишинә диггәт јетирәк.

Демәлијик ки, китабхананын тәшкил етдији мүәјјән тәдбирләрдә Низами поезијасына ара-сыра мүрачиәт олунса да онун өлмәз ирсинин һәртәрәфли тәблиғиндән, кәнч охучуларын бәдии зөвгүнүн формалашдырылмасындан лазымынча истифадәсиндән үрәк долусу данышмаг мүмкүн дејил. Чүнки гыса мүддәт әрзиндә китабхананын бу саһәдәки фәалијјәтини нәзәрдән кечирмәјимиз белә демәјә имкан верир ки, әслиндә Ч.Чаббарлы адына Республика Кәнчләр Китабханасында Низами Кәнчәви ирсинә анчаг јубилејдән-јубилејә мүрачиәт олунур, онун әсәрләринин кәнчләр арасында мүнтәзәм тәблиғ олунмасына бә'зән фикир верилмир.

Мәсәлән, Ч.Чаббарлы адына Республика Кәнчләр Китабханасында кәнчләрин Низами ирсинә мүнасибәтини тәхмини мүәјјәнләшдирмәк үчүн 100 нәфәр охучунун формулјарыны тәһлил етдик. Мә'лум олду ки, чәми 8 нәфәр охучу Низами Кәнчәвинин әсәрләрини мүталиә едиб.

Әлбәттә, бу нәтичә нә бизи, нә дә китабханачылары гане едир. Она көрә дә бу истигамәтдә чидди дөнүш јаратмаг үчүн Ч.Чаббарлы адына кәнчләр китабханасы өз фәалијјәтини чанландырмалы, Низами ирсинин тәблиғи илә тәсадүфдән-тәсадүфә мәшғул олмамалыдыр. Чүнки кәнчләрдә поезијаја мәһәббәт ојадылмасы чидди вә мүрәккәб ишдир. Бурада системлилик принсипинә әмәл олунмалыдыр. Системлилик исә, ајдындыр ки, ишин дүзкүн планлашдырылмасы, күтләви тәдбирләрин ардычыл олараг кечирилмәси, һабелә охучулара фәрди јанашмагла онларын марагларынын өјрәнилмәси васитәсилә һәјата кечирилир.

Нәзәрә алмаг лазымдыр ки, охучу мараглары китабхананын үмуми фәалијјәтиндән ајрылыгда өјрәнилмир. Китабларын исә күтләви, истәрсә дә әјани тәблиғи китабханачылара өз охучуларыны даһа дәриндән танымаға, онларын мүталиәсинә рәһбәрлији хејли јахшылашдырмаға имкан верир.

Мүрачиәт етдијимиз Ч.Чаббарлы адына Республика Кәнчләр Китабханасынын һәјата кечирдији шифаһи тәблиғат формаларына бир сыра тәдбирләр силсиләси дахилдир: мүһазирәләр вә мә'рузәләр, охучу конфранслары вә тематик кечәләр, китаб мүзакирәләри вә библиографик ичмаллар. Бу тәблиғат формаларындан һәр биринин охучуларын идеја-сијаси вә бәдии тәрбијәсиндә өз јери, өз ролу вардыр. Бу тәдбирләр мүхтәлиф бахымлардан кәнчләрин бәдии зөвгүнүн формалашмасыны күчләндирир, әдәбијјатдан истифадә сәмәрәлилијини јүксәлдир.

Ч.Чаббарлы адына кәнчләр китабханасынын мүхтәлиф вахтларда Низами ирсиндән истифадә етмәклә кечирдији "Низами бизим мүасиримиздир", "Бир елм өјрәнмәк истәдикдә сән...", "Ешгдир меһрабы уча көјләрин", "Низами дүнја поезијасынын күнәшидир" вә с. кими рәнкарәнк тәдбирләрдә бәдии әдәбијјаты охучулары тә'сиринин мүхтәлиф метод вә үсулларындан истифадә олунур. Лакин ону гејд етмәк лазымдыр ки, Низами јарадычылығына даир тәсадүфдән-тәсадүфә, јубилејдән-јубилејә кечирилән тәдбирләрин бир нөв һесабат характери дашымасы тәәссүф доғурур.

Фикримизчә Низами ирсини кәнч охучулар арасында даһа јахшы тәблиғ етмәк мәгсәдилә Ч.Чаббарлы адына Республика Кәнчләр Китабханасы:

- јалныз кениш јајылмыш күтләви иш форма вә үсуллары илә кифајәтләнмәмәли, мүәјјән зәһмәт вә јарадычылыг тәләб едән дикәр форма вә үсуллара да мүрачиәт етмәлидир;
- бөјүк классикин бәдии ирси һәмишәјашар олдуғуна көрә онун тәблиғи илә јалныз јубилејләр әрәфәсиндә дејил, бүтүн ил боју мәшғул олмалыдыр;
- Низами әсәрләрини охучулара севдирмәк мәгсәди илә әјләнчә характерли суал-чаваб викториналары тәшкил едилмәлидир.

- тәкчә даһи шаирин өз әсәрләри илә јох, һәм дә онун һәјат вә јарадычылығы барәдә јазылмыш тәдгигатлара да кениш јер ајрылмалыдыр;

- Низами мөвзуларына мүрачиәт едән вә онун поемаларынын мотивләри әсасында јени әсәрләр јазан мүасир шаир вә јазычыларла көрүшләр кечирмәлидир вә с.

Әлбәттә, кәнчләрин бәдии зөвгүнүн формалашмасында Низами Кәнчәви ирсинин ролуну кениш шәкилдә тәһлил едилмәси ајрыча бир тәдгигат әсәринин мөвзусудур вә ону бир елми мәгаләдә там шәкилдә арашдырмаг вә әһатә етмәк гејри-мүмкүндүр. Одур ки, шүбһәсиз, бу мәсәләни һәртәрәфли ајдынлашдырмаг мәгсәди дашымамыш вә онун үмуми чизкиләрини гејд етмәјә чалышмышыг.

ӘДӘБИЈЈАТ

1. Азәрбајчан китабы: Библиографија. -Ч.1 - Б., 1963. - 570 с.
2. Азәрбајчан тарихи. Ч. 1. -Б., 1960. - 680 с.
3. Азадә Р. Низами поетикасы. -Б. Елм, 1981. - 250 с.
4. Аллаһвердијева В.Б. Низами Кәнчәви китаб вә мүталиә һаггында // Елми әсәрләр: Китабханашүнаслыг вә библиографија серијасы. - Б.: АДУ, 1971. - с. 31-39.
5. Бертелс Е. Бөјүк Азәрбајчан шаири Низами. - Б.: Елм, 1981. - 45 с.
6. Кәнчәви Н. Сирләр хәзинәси. - Б.: Јазычы, 1981. - 196 с.
7. Кәнчәви Н. Хосров вә Ширин. - Б.: Јазычы, 1982 - 402 с.
8. Кәнчәви Н. Лејли вә Мәчнун. - Б.: Јазычы, 1983 - 304 с.
9. Кәнчәви Н. Једди көзәл. - Б.: Јазычы, 1983 - 356 с.
10. Кәнчәви Н. Искәндәрнамә (Шәрәфнамә; Игбалнамә) - Б.: Јазычы - 1982 - 690 с.
11. Низами Кәнчәви: Мәгаләләр мәчмуәси. - Б.: Елм, 1981. -267 с.
12. Хәләфов А. Азәрбајчанда китабхана ишинин тарихиндән. - Б.: 1986. - 52 с.